

Innhold (klikk på sidetallet, så kommer du dit direkte ...)

Viktige tidsfrister	1
Frister for prosjektsøknader.....	1
Andre viktige frister.....	1
Siste nytt fra BIO	2
Lise Øvreås i Nature reviews microbiol.....	2
Robot-plukkemaskin til Nils-Kåre Birkeland & al.....	2
Master i fiskeribiologi- og forvaltning; profilering gjennom Utrecht nettverket.....	2
Midd fra BIO i radio og TV.....	2
Siste nytt fra verden rundt oss	2
– Realfagsdamer må stå sammen.....	2
Slik skal Damsgårdsbroen bli.....	3
Avsluttende Mastergradseksamen	3
Diana Pérez Lopéz: soppinfeksjon på torsk.....	3
Elena Eriksen: GIS-studie av vågehval-vandring.....	3
Gjeste forelesninger, seminarer og konferanser	3
Bruk av radioisotoper for å fastsette alder, seminar ved Inst. for geovitenskap.....	3
BIO-SEM: PET-scannerteknologi og dens anvendelse.....	3
Havbruk 2006.....	4
Utlysninger og prosjekter	4
UiB-internutlysning.....	4
AREAL: kulturlandskap, samt kystsonoplanlegging og -forvaltning.....	4
Human Frontier Science Program.....	4
Marie Curie Conferences and Training Courses.....	4
Nye artikler	4
Lise Øvreås: mikrobiell biogeografi.....	4
Fiskeimmunologigruppa: Immungener uttrykt i ulike vevstyper hos laks.....	5
Hilary og John Birks: diskusjon om trær fra istida i vestnorge.....	5
Hilary Birks og Sylvia M Peglar: kan plantefossiler brukes til å gjenskape hvordan vegetasjonen i innsjøen så ut?.....	6

Viktige tidsfrister

Frister for prosjektsøknader

Mer info om følgende utlysninger og mange flere finner du enten lenger ned eller [her](#)

Husk BIOs interne frister 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

25. jan: Marie Curie Chairs og Excellence	2. mar: Global Change and Ecosystems
1. feb: - Nordic Marine Academy: både Mobilitet og - organisering av Forskerkurs	12. mar: EUROMARC
8. feb: EU: FOOD	15. mar: Polarforskning
15. feb: EU NEST Pathfinder	17. mar: SYNTHESIS: gratis tilgang til biologiske samlinger og fasiliteter i Europa
	22. mar: Support to policies

Andre viktige frister

1. februar: Søknadsfrist for tilgang til felles forskningsinstallasjoner (Marinbiologisk stasjon, ILAB og 1. etg. HIB). Dette gjelder både forskningsprosjekter, masteroppgaver og undervisning

For søknadsskjema og mer info logg deg på [Intranett](#), så komme tilbake hit og klikk [her](#)

15. februar: Registrere publikasjoner i [FRIDA](#)

Siste nytt fra BIO

Lise Øvreås i Nature reviews microbiol

Gratulerer til Lise, som i sin første måned som førsteamanuensis er medforfatter på en review-artikkel om biodiversitet hos mikroorganismer i *Nature Reviews in Microbiology*. Dette tidsskriftet er nå i sin 4. årgang, og dermed har ISI-databasen grunnlag for å beregne Journal Impact Factor. Den er funnet til 9,4. Mer detaljer i oversikten over nye artikler.

Robot-plukkemaskin til Nils-Kåre Birkeland & al

Forskningsrådet ba i fjor vår som tidligere om søknader fra institusjonene om avansert vitenskapelig utstyr, og UiB sendte inn sin søknad basert på innspill fra instituttene og fakultetene. Når høsten kom, viste det seg at NFR ikke hadde avsatt penger til formålet, og avslagsbrev ble sendt ut.

Universitetsstyret tok da saken i egne hender, og satte av midler til de 4 øverste rangerte enhetene. Godt for oss, for på fjerdeplass lå en søknad fra BIO om Robotplukking av bakteriekolonier, foreslått av [Nils-Kåre Birkeland](#). Tildelingen til BIO er på 1,7 millioner.

Master i fiskeribiologi- og forvaltning; profilering gjennom Utrecht nettverket

BIO mottok tidligere i uken en henvendelse fra Utdanningsavdelingen med forespørsel om å vil profilere masterprogrammet Fiskeribiologi og forvaltning gjennom det som kalles Utrecht-nettverket. Profileringen er rettet mot land utenfor EU, og det kan komme til å involvere midler til stipend for aktuelle studenter. Profileringen vil gjelde fra studieåret 2006/2007. Kun ett til to program fra hele UiB får være med i profileringen. Da er det jo også litt morsomt at Masterprogrammet i Water Resources and Coastal Management (før SMR, nå BIO-program) stod i katalogen sist gang, og er forespurt om å stå der i denne omgang også. Likevel ringer man til BIO igjen, når man skal velge ett til program fra hele UiB!! Kun de aller beste programmene fra hvert universitet ("...the best international oriented Master's programmes of your university...") får være med i profileringen som omfatter både brosjyrer og profilering på nett. Med andre ord: full uttelling for BIO!!

Det er vel rett å si at det ikke er helt tilfeldig at UiB raskt vender seg til fiskeribiologi og forvaltning når de ser etter et program som kan profileres internasjonalt. Programmet har siden tidlig på 1980-tallet hatt engelsk-språklig undervisning, beregnet på NORAD-fiansierte studenter. Programmet er også med i det europeiske [maqfish-samarbeidet](#) (European masters in aquaculture and fisheries, sammen med havbruksprogrammene ved BIO).

Midd fra BIO i radio og TV

Førstkommende søndag morgen kommer Naturens Verden på radio (P1, kl. 9.03) til å ha hovedoppslag om Marianne Presthus Heggen (PhD-stipendiat ved BIO) og noen tøffe midd fra Finse. De samme dyra vil også få oppmerksomhet i et lite oppslag i Ut i Naturen på TV (NRK1 31. januar), i forbindelse med at de har et magasin om vinteroverlevelse.

Siste nytt fra verden rundt oss

– Realfagsdamer må stå sammen

- Samtidig som vi får en forankring i ledelsen, er det viktig at vi ute i miljøene står sammen og krever en endring, sier fysikkprofessor, Anna Lipniacka. Er du en av ytterst få kvinner i et mannsdominert miljø, er det lett å tolke problemene du møter som personlig kritikk. Fysikkprofessor Anna Lipniacka understreker imidlertid at hindrene ofte er der rett og slett fordi man er kvinne - og at det er det viktig å bli klar over.

– Kvinner nøyer seg med mindre enn menn, og opplever gjerne å gå glipp av informasjon som kan være viktig i forhold til utlysninger, lønnspålegg og nye prosjekter. Selv om den første innskytelsen er at dette bare er en følelse, og at det har noe med en som person å gjøre, viser det seg imidlertid at dette er felles for flere realfagsdamer. Gjennom nettverk kan vi identifisere problemene og jobbe sammen for å finne løsninger, sier Lipniacka. Les mer om realfagsdame-nettverket i [På Høyden](#).

Slik skal Damsgårdsbroen bli

Onsdag presenterte kommunen vinneren i konkurransen om den nye gangbroen som skal knytte fremtidens Gyldenpris og Møhlenpris sammen.

- Dette skal bli et landemerke i Bergen, sa byråd Lisbeth Iversen da hun i dag presenterte vinneren - Plan Z.

Den nye gangbroen skal spenne over Damsgårdssundet og knytte de nye boligområdene på Gyldenpris og Løvtakksiden tettere på sentrum.

[Les mer i BT.](#)

Site plan - Relation to urban surroundings

Avsluttende Mastergradseksamen

Diana Pérez Lopéz: soppinfeksjon på torsk

Diana Pérez Lopéz holder fredag 20. januar 2006 avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i Fiskehelse.

Tittel på oppgave: *Myxidium oviforme* Parisi, 1912, a myxosporean parasite infecting Atlantic cod (*Gadus morhua*): Morphology, tissue distribution and detection by PCR

Veiledere: Are Nylund, Egil Karlsbakk

Sensor: Stein Mortensen, Havforskningsinstituttet

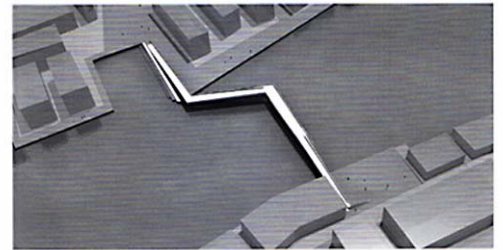
Bisitter: Ivar Hordvik

STED: Seminarrom 328 C1, 3. etasje, bioblokken,

Høyteknologisenteret

TID: Fredag 20. januar kl. 10.15

Alle interesserte er velkommen!

Artificial view of bridge - An artificial landscape

PLAN Z

Elena Eriksen: GIS-studie av vågehval-vandringer

Elena Eriksen holder tirsdag 24. januar avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i Fiskeribiologi og forvaltning.

Tittel på oppgaven: Minke whale (*Balaenoptera acutorostrata*) distribution and habitat selection in three ecosystems of the Northeast Atlantic explored by Geographic Information System (GIS)

Veiledere: Øyvind Ulltang, Arne Bjørge, HI og Mette Mauritzen, HI

Sensor: Padmini Dalpadado, HI

Bisitter: Tore Høisæter

Tid og sted: 24.01.06 kl 1315 på Seminarrommet 328C1

Alle interesserte velkommen!

Gjesteforelesninger, seminarer og konferanser

Bruk av radioisotoper for å fastsette alder, seminar ved Inst. for geovitenskap

“As old as the hills: determining the ages of landforms using cosmogenic nuclides”

Institute seminar: **Friday 20th, 2006 12:15**, Auditorium 5, Realfagbygget

Dr. Henriette Linge, BCCR and IFG

The concept of using radioisotopes to determine the time elapsed since rocks or minerals were formed, or since an organism died, is an 'old' one.

Determining the ages of landforms is another matter altogether because they consist of pre-existing materials. Cosmogenic nuclides are produced by the interaction of cosmic rays on the nuclei of atoms in the Earth's atmosphere and in rocks and minerals at the Earth's surface. The concentration of atmospherically produced cosmogenic nuclides in glacier ice, marine/lacustrine sediments, or tree-rings can be used as proxies for production rates and atmospheric conditions. The concentration of in situ produced cosmogenic nuclides in a mineral can give us the age landforms, such as meteor craters, fault scarps, landslides and glacial features.

BIO-SEM: PET-scannerteknologi og dens anvendelse

BIOs seminarserie starter året med en gjestepresentasjon: Prof. Torfinn Taxt, ved Institutt for biomedisin har takket ja til å fortelle oss om utviklingen av det nye PET/CT senteret og

forskningsmulighetene det gir. PET/CT senteret er et fellesprosjekt for Haukeland Universitetssykehus og UiB, og utvikles for diagnostikk og forskning.

Tirsdag 24. januar 14.15 til 15.00. Jahnebakken 5, Auditorium 101

Presentasjonene innen BIO-seminarserien finner sted annen hver tirsdag på samme tidspunkt og sted.

Havbruk 2006

Konferansen markerer avslutning av forskningsprogrammet HAVBRUK - Produksjon av akvatiske organismer (2000-2005). Den er også oppstartkonferanse for for det store programmet HAVBRUK - En næring i vekst (2006-2015).

Bergen 29.-31. mars. [Mer info](#) og [påmeldingskjema](#) Påmeldingsfrist 1. feb

Utlysninger og prosjekter

UiB-internutlysning

Fristen var i dag, og BIO sendte 10 søknader.

UiB-utlysningen er ment til å gi pustehjelp til fremragende men ikke-innvilgede søknader for "frie" prosjekter til Forskningsrådet.

AREAL: kulturlandskap, samt kystsonoplanlegging og -forvaltning.

Utlysningen fra dette nye program fra Forskningsrådet gjelder brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP). Utlysningen ekskluderer matproduksjon og skog, men inkluderer kulturlandskap og kystsoneforvaltning **Søknadsfrist: 15. mars** [Mer info...](#)

Human Frontier Science Program

The aim of the HFSP is to support basic research focused on complex mechanisms of living organisms; fields supported range from molecular and cellular approaches to biological functions to systems and cognitive neuroscience. Research Grants are now designed to bring together scientists from fields such as physics, mathematics, chemistry, computer science, bioinformatics, nanoscience, engineering and biology to open up new approaches to understanding complex biological systems. Fellowship Programs are aimed specifically to support young scientists who wish to change their field of research either within the life sciences or across major disciplines.

Dette er et internasjonalt, prestisjetunge program. Norge er "ikke helt" med, så vi kan ikke koordinere prosjekter, men vi kan delta. Yngre forskere fra Norge kan få stipend for opphold i et av medlemslandene. [Mer info...](#)

Letters of Intent: 20. mars er frist for registrering, og 30. mars for levering

Marie Curie Conferences and Training Courses

Disse kan gi gode muligheter til å utvikle faglige uformelle nettverk som kan danne videre et godt utgangspunkt for videre søknader innen FP7, slik som Marie Curie multisite research training og forskningsprosjekter

Søknadsfrist 17. mai. Evt. Kontrakter ville undertegnes desember 2006. [Mer info...](#)

Nye artikler

Lise Øvreås: mikrobiell biogeografi

Martiny JBH, BJM Bohannan, JH Brown, RK Colwel, JA Fuhrman, JL Green, MC Horner-Devine, M Kane, JA Krumins, CR Kuske, PJ Morin, S Naeem, L Øvreås, A-L Reysenbach, VH Smith & JT Staley 2006. Microbial biogeography: putting microorganisms on the map. Nature Rev. Microbiol. 4: 102-112

Abstract We review the biogeography of microorganisms in light of the biogeography of macroorganisms. A large body of research supports the idea that free-living microbial taxa exhibit biogeographic patterns. Current evidence confirms that, as proposed by the Baas-Becking hypothesis, 'the environment selects' and is, in part, responsible for spatial variation in microbial diversity. However, recent studies also dispute the idea that 'everything is everywhere'. We also consider how the processes that generate and maintain biogeographic patterns in macroorganisms could operate in the microbial world.

Fiskeimmunologigruppa: Immungener uttrykt i ulike vevstyper hos laks

Ingerslev HC, EF Pettersen, RA Jakobsen, CB Petersen and HI Wergeland 2006. Expression profiling and validation of reference gene candidates in immune relevant tissues and cells from Atlantic salmon (*Salmo salar* L.). *Molecular Immunology* 43: 1194–1201

Abstract: The expression levels of three commonly used housekeeping genes, EF1- α , RPS20 and Beta-Actin, were examined in seven different tissues and leucocytes from non-stimulated Atlantic

Eirin

Hans-Christian

Heidrun

Ragnhild

salmon (*Salmo salar* L.). The tissues analysed by quantitative real-time PCR were gill, liver, intestine, muscle, spleen, head kidney leucocytes (HKL) and peripheral blood leucocytes (PBL). The experiments were performed to investigate the transcriptional stability within and between tissues and leucocytes and between individuals. For all tissues and leucocytes, an appropriate reference gene was identified except for muscle tissue. HKL were used as a calibrator and the expression of EF1- α varied maximally 2.5-fold in five out of the six tissues and leucocytes investigated relative to the expression of 18S rRNA. The RPS20 gene was more intermediate and varied at least by a factor of two and maximally by a 20-fold factor. Beta-Actin was generally the most regulated gene showing high variations for gill (5.8 \times) and spleen tissue (10.3 \times) relative to the calibrator. A suitable reference gene for muscle tissue was not found since the expression varied between 8.3- and 25-fold for the three genes compared to the calibrator. By comparing the expression results of the non-stimulated tissues and leucocytes using the Normfinder programme, it was further shown that EF1- α was the most stably expressed gene both between individuals and the different tissues/leucocytes. Stimulation with lipopolysaccharide (LPS) of TO cells and HKL from Atlantic salmon was additionally performed to reveal whether an immune stimulating agent would change the expression level of EF1- α , RPS20 and Beta-Actin. LPS stimulation of cells revealed that RPS20 and EF1- α were least regulated by the LPS treatment in the TO cells relative to 18S rRNA, but in HKL, Beta-Actin was the most appropriate gene. However, the variations were overall maximally two-fold in LPS-stimulated TO cells and HKL, which make all three genes suitable as reference genes in this case. A further experiment showed that no RT- and/or PCR inhibitors were present in the non-stimulated tissues and cells, indicating true transcriptional differences.

Hilary og John Birks: diskusjon om trær fra istida i vestnorge

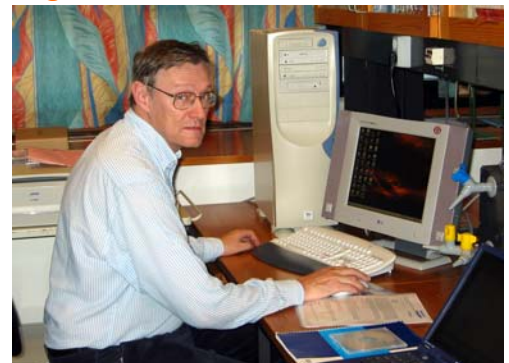

Birks HH, E Larsen & HJB Birks 2006. On the presence of late-glacial trees in western Norway and the Scandes: a further comment. *J. Biogeogr.* 33: 376–378

Abstract: A response to L. Kullman (2005) On the presence of late-glacial trees in the Scandes. *Journal of Biogeography* 32, 1499–1500, a reply to H.H. Birks, E. Larsen & H.J.B. Birks (2005) Did tree-*Betula*, *Pinus* and *Picea* survive the last glaciation along the west coast of Norway? A review of the evidence, in light of Kullman

(2002). *Journal of Biogeography*, 32, 1461–1471.

The primary aim of the paper by Birks et al. (2005b), as indicated by its title, was to examine the inferences of Kullman (2002) that *Betula*, *Pinus*, and *Picea* survived the last glaciation along the west coast of Norway. We highlighted and discussed the incompatibility between Kullman's inferences, drawn from dated late-glacial tree megafossil records from the Swedish Scandes, and other lines of palaeoecological evidence actually from western Norway.

Hilary Birks og Sylvia M Peglar: kan plantefossiler brukes til å gjenskape hvordan vegetasjonen i innsjøen så ut?

Zhao Y, CD Sayer, HH Birks, M Hughes & SM Peglar 2006. Spatial representation of aquatic vegetation by macrofossils and pollen in a small and shallow lake *Journal of Paleolimnology* 35: 335–350

Abstract We have explored the contemporary spatial relationship between aquatic vegetation and surficial macrofossil and pollen remains in a small, shallow, English lake. A detailed point-based (n = 87) underwater vegetation survey was undertaken in the middle of the plant-growing season in July 2000. Then following plant die-back in November 2000, surface sediment samples (upper 1.5 cm) were collected from 30 of these plant survey points and analysed for plant macro-remains (all 30 samples), and pollen (4 evenly spaced samples). All data were stored as separate layers in a geographical information system and spatial relationships between the aquatic vegetation and plant remains were explored. In contrast to pollen types, plant macrofossils were not evenly dispersed across all parts of the lake and, with the exception of *Chara* oospores, higher concentrations of remains (particularly for *Potamogeton*) were found close to areas of source-plant dominance. The spatial pattern of macrophyte–macrofossil relationships revealed that vegetative remains (particularly leaf fragments) were probably deposited at source, whereas seeds were recovered close to the shore suggesting slightly wider dispersal. Overall, however, macro-remains best represented local ‘patch-scale’ vegetation within 20–30 m of the core site. The macro-remains effectively recorded the dominant plants in the lake with 63 % of samples containing a combination of remains of *Chara*, *Elodea*, and *Potamogeton*. However, relationships between macrophytes and fossils were complex. Some species were significantly over-represented by macrofossils (e.g., *Chara* spp., *Nitella flexilis* agg., and *Zannichellia palustris*), while others were either underrepresented (e.g., *Potamogeton* spp.), or not represented at all (e.g., *Lemna trisulca*). Pollen represented macrophyte diversity poorly, but some taxa were found (e.g., *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum demersum*) that were not recorded by macro-remains. We conclude that macrofossil analysis may be very usefully employed to determine the dominant taxa in past aquatic plant communities of shallow, productive lakes and that the addition of pollen analysis provides further information on former species richness.